

Fidoyilik –
Vatanga xizmat demak!

Zarafshon

1913-yil aprel oyidan chiqa boshlagan

E-mail: zarafshong@mail.ru

Сайтимизга ўтиш учун QR-коднинг телефонингиз орқали сканер қилинг

www.zarnews.uz
https://www.facebook.com/zarnews.uz
@zarnews_uz
https://twitter.com/zarnews_uz

Кун ҳикмати

Калтафаҳмлик

тузатиб

бўлмайдиган

иллатдир

2020-yil 21-iyul, seshanba, 81 (23.361)-son

Агар биз бу хатарга бепарво, беғам бўлсак, минглаб одамларнинг соғлиғи ва тақдирини хавф остига қўямиз, вазиятимиз янаям оғирлашади. Бу курашда давлат ва хусусий тиббиёт тизими, барча идораларнинг доимо сафарбар ҳолатда бўлиши ва самарали ишлаши, шифокорларнинг фидойилиги, халқимизнинг онглилиги бизнинг асосий қуролимиз бўлиши шарт. Фақат тезкор ва мунтазам сафарбарлик, темир интизом, тиббий маданият, юксак онглилик билангина биз бу офатга қарши кураша оламиз.

Шавкат МИРЗИЁЕВ.

Эркинжон ТУРДИМОВ:

Касаллик аниқланган бемор бепул дори-дармон билан таъминланади

Давлатимиз раҳбари яқинда ўтказилган видеоселектор йиғилишида ҳокимлар жойлардаги эпидемиологик вазият ҳақида аҳолини хабардор қилиб бориши ва ижтимоий тармоқлар орқали тушаётган саволларга жавоб бериши, муҳокама этилаётган масалаларга муносабат билдириши зарурлигини таъкидлаган эди.

Ана шу талабдан келиб чиқиб, вилоят ҳокими Э.Турдимов брифинг ўтказди.

Бугун ижтимоий тармоқларда қатор тушунмовчиликлар, саволларга гувоҳ бўлапмиз, аммо масъул корхона ва ташкилотларимиз бу савол ва фикр-мулоҳазаларга ҳали ҳам ўз муносабатини тўлақонли билдирмаяпти, – деди Э.Турдимов. – Раҳбарларимиз томонидан ОАВда чиқиш қилинмоқда, бироқ бу бугунги кун талабига жавоб бермаяпти. Халқимизнинг ахборот олишга бўлган эҳтиёжини қондиришга етарли бўлмаяпти. Шу сабаб бугун брифинг ташкил этиб, билдирилган саволларга жавоб беришга қарор қилдик.

Вилоят ҳокими дастлаб, ижтимоий тармоқлар ва интернет сайтларда кенг муҳокама бўлган Самарқанд шаҳрида яшовчи онанинг фарзанди саломатлигини ташвишланиб, йўллаган видеомурожаатга ўхшалди. Биз ўтган шанба кuni бу онанинг фикрлари ва унинг ўғли А.Муслимовнинг саломатлиги ҳақида ОАВ ва ижтимоий тармоқлар орқали хабар бердик, – деди Э.Турдимов. – Ушбу муурожаат менга 13 июль кuni телеграм орқали келган эди. Шу куннинг ўзида шифокорлар бориб, беморнинг ҳолатини ўрганди ва уни тез ёрдам машинасида вилоят юкумли касалликлар шифохонаси реанимация бўлимига жойлаштиришди. Зарур тиббий муолажалар қилинди ва ҳозирда беморнинг ҳолати яхши. Кеча ўзим телефон орқали А.Муслимов билан гаплашдим, нима бўлганини сўрадим. Айтишича, касаллик белгилари сезилганда, яъни иситмаси кўтарилиб, томоғи оғриганда у уйда даво-

ланишга ҳаракат қилган. Аммо вазият ўнганмаган. Фурсатдан фойдаланиб, барча самарқандликлардан ўзларида коронавирус аломатларини сезганларида зудлик билан тиббиёт ходимларига мурожаат қилишларини, ўз билганларича даволанишга ҳаракат қилмасликларини сўрайман.

Биз 19 июль кuni шошилинч тиббий ёрдам хизмати фаолиятини қайта кўриб чиқдик, Самарқанд давлат тиббиёт институти қошидаги call-center ишини жонлантirikдик. Аҳолининг тез ёрдамга ёки поликлиникаларга мурожаат қилишида, уларнинг сўровларига жавоб ёки маслаҳатлар беришда ҳеч қандай муаммо бўлмайди. Шунингдек, касалликка чалинган беморларни даволаш учун вилоят маҳаллий бюджетта маблағлари ҳисобидан 3,2 миллиард сўмлик 65 турдаги дори воситалари харид қилинди ва ҳозирча икки ойлик захира яратиб қўйдик. Яқин кунларда яна бир ойлик захира яратиш учун зарур қораларни кўряпмиз. Демокчиманки, коронавирус аниқланган беморларни дори-дармон ва тиббий воситалар билан таъминлашга имкониятимиз етди. Уйда даволанадими ёки шифохонада, касаллик қайд этилган бемор бепул равишда дори-дармон билан таъминланади. Бу борада муаммо юзага келса, фуқаролар ижтимоий тармоқлар, ишонч телефони орқали ўзимга мурожаат қилишлари мумкин.

Брифинг давомида Э.Турдимов вилоятда коронавирусга текшириш учун олинаётган тест таҳлиллари, хусусий тиббиёт муассасаларида таҳлил олиш тартиблари, тез ёрдам ва поликлиникалар, қишлоқ врачлик пунктлари фаолияти, дорихоналардаги тақчиллик ва нарх-наво масалалари юзасидан саволларга ҳам батафсил жавоб қайтарди.

Дорихоналардаги танқислик сабаби нимада?

Самарқанд шаҳридаги Амир Темур кўчасида жойлашган «Янги шарқ» МЧЖга қарашли дорихонада «Арбидол», «Эргоферон» каби дориларнинг йўқлигига гувоҳ бўлдик.

Ушбу дорилар тугаганига 4-5 кун бўлди, – дейди дорихона мудираси Камола Курбонова. – Аммо, харидорлар уларнинг ўрнини босувчи дориларни ҳам сўрамоқда. Талаб кўпайгани сабабли таъминотчи фирмаларга кўпроқ дори воситалари буюртма қилияпмиз.

Дорихоналарда шомоллашга қарши ишлатиладиган дориларнинг ҳам нархи кимматлашиб бормоқда. Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан касалликнинг энгил шакллари даволаш учун тавсия этилаётган дорилар ҳам белгиланган нархдан зиёд сотилмоқда. – Ҳозиргина «Фармацевт» МЧЖга қарашли дорихонадан онан учун дори сотиб олдим, – дейди Тойлок тумани-

50 минг сўмдан тўлардим. Киммат бўлса-да сотиб олишга мажбурман.

Коронавирусга қарши дориларни ҳам сўраб келувчи харидорлар сони ортгани туфайли зарур дори воситалари тугади, – дейди ушбу дорихона сотувчиси Шоҳсанам Адашева. – Шу пайтга-

«Ингавирин»ни 75 минг сўмдан сотдик.

Айрим дорилар турли дорихоналарда турлича нархда сотилмоқда. Ҳатто тиббий восита ва ниқобларнинг ҳам нархларида фарқ бор. Самарқанд шаҳридаги «Эрк-Диомед» МЧЖга қарашли дорихонада «Назоферон» томчиламаси 32 минг сўм турса, «Дилмуҳаммад фарм сервис» МЧЖ дорихонасида 25 минг сўмга олиш мумкин.

Шаҳардаги «Дилмуҳаммад фарм сервис» МЧЖ дорихонасида ташкил этилган коронавирусга қарши дори-дармонлар бурчагида мавжуд 20 турдаги дори-дармон орасида «Компливит», «Арбидол», «Эргоферон» каби таблеткалар йўқ.

Юкумли касалликларга қарши ишлатиладиган дориларни таъминотчимизга буюртма қилганмиз, тез орада олиб келамиз, деб ваъда қилишган эди, – дейди мазкур дорихона мудираси Роҳи-ла Субхонава. – Ўн кун бўлди тугаганига, кўпчилик сўраб келяпти. Иложимиз йўқ, уларга шунга ўхшаш дорилардан тавсия қилияпмиз.

3-саҳифа >>>

да яшовчи Сардор Калонов. – Қон босимини тушириш ҳамда шомоллашни даволашда қўлланиладиган оддий дори-дармонлар учун 87 минг сўм маблағ сарфладим. Икки ой илгари булар учун

ча «Арбидол», «Циклоферон», «Ингавирин» каби дори воситаларини сўраб келувчилар кам эди. Бир ҳафтадан бери кўпчилик шуларни сўрамоқда. «Циклоферон»нинг бир қутисини 170 минг сўм,

Одамлар нима дейди, мутасаддилар-чи?

Бугун аҳоли ўртасида, ижтимоий тармоқларда дори-дармон масаласи, нархларнинг асоссиз ошиб кетаётганлиги, зарур дори воситаларининг етишмаслиги асосий мавзуга айланган. Ҳўш, буни мутасаддилар қандай изоҳлайди?

Абдуғани САИДОВ, вилоят монополияга қарши курашиш бошқармаси истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўлими бошлиғи:

Мамлакатимизда четдан олиб келинадиган, шунингдек, мамлакатимиз ишлаб чиқарувчиларидан сотиб олинган дори воситалари ҳамда тиббиёт буюмларини улгуржи ва чакана сотиш уларни етказиб беришда иштирок этувчи воситачилар сонидан қатъи назар, улгуржи савдо учун сотиб олинган қийматидан 15 фоиздан, чакана савдо учун улгуржи нархидан 20 фоиздан ортиқ бўлмаган миқдорларда чекланган савдо устамалари қўлланилади.

Бундан ташқари, ижтимоий дорихоналарда 10 фоизгача устама нарх белгиланади. Ноқонуний сотилаётган препаратлар ишлаб чиқарувчиларнинг ҳақиқий дори воситалари бўлиши ҳам мумкин. Бироқ улар Ўзбекистонга амалдаги қонунчиликка риоя этилмаган ҳолда,

назорат органларининг мажбурий текширувларисиз олиб ўтилган дорилардир. Яъни, сифатсиз дори воситалари махсус жиҳозланган транспорт ўрнига оддий қутилар ва сўмчалар, юк машиналари ёки автобус бўлмаларида айланма йўллар билан олиб ўтилган ёки олиб кирилган бўлади. Демак, препаратлар турли техникалар, қурилиш материаллари, мева-сабзавот маҳсулотлари билан ёнма-ён ҳолда, оддий санитария-гигиена қондаларига риоя қилинмаган ҳолда ташилади.

Дорини сотиб олишдан олдин фармацевт, имкон қадар шифокор билан маслаҳатлашиш лозим. Энг муҳими, дорихона ходимидан препарат сертификати ёки уни сотиб олганлик тўғрисидаги чекни кўрсатишини талаб қилиш керак. Бу фуқаронинг ҳуқуқидир. Агарда дорихона сўралган ҳужжатларни тақдим этмаса, тегишли тартибда нazorат қилувчи идораларга ва бошқа дорихонага мурожаат қилган маъқул.

Муҳаммадjon РЎЗМАТОВ, Бош прокуратура ҳузуридаги иқтисодий жиноятларга қарши курашиш департаменти вилоят бошқармаси бошлиғи:

Қалбаки ва ноқонуний дори воситалари савдосининг олдини олиш борасидаги тадбирлар натижасида шу пайтгача битта маъмурий ва 3 та жиноий иш очилди. Бугунги кунда вилоятимизда 5 та корхона дори воситаларини ва 2 та корхона тиббий буюмларни ишлаб чиқариш билан, 55 та корхона дори воситалари ва тиббий буюмлар улгуржи савдоси билан шугулланыпти.

Аҳолига 660 та хусусий дорихона ва уларнинг 620 та

филиаллари дори-дармон ва тиббий буюмларни чакана сотиш хизматини кўрсатаётган бўлса, туман марказлари ва узоқ ҳудудларда 221 та асосий дорихона ва 195 та дорихона филиаллари фаолият қоритяпти.

Бошқармамиз ходимлари томонидан вилоятдаги чакана савдо дорихоналарида пандемия даврида дори-дармон ва тиббий буюмларнинг сунъий танқислигини юзага келтирмаслик, нархлар асоссиз оширилиши ҳолатларининг олдини олиш юзасидан ҳар бир дорихона раҳбари ва сотувчиси билан профилактик суҳбатлар ўтказилди. Қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйилган тақдирда жавобгарликка тортилиши тўғрисида огоҳлантирилди.

Анвар ХИДИРОВ, «Дори-дармон» акциядорлик компанияси вилоят бўлими масъули:

Аҳоли айрим дори воситаларини анъанавий дорихоналардан топа олмаса, уларнинг нархи ёки бошқа омиллари туфайли кўпинча хусусий шахсларга мурожаат қилади. Бироқ, дори-дармонларни қўлдан, жумладан веб-саҳифалар, ижтимоий тармоқлар ва мессенжерлардаги эълонлар бўйича харид қилиш тавсия этилмайди.

Негаки, бугунги кунда «Дори-дармон» АК томонидан вилоятимизда 220 та ижтимоий дорихона фаолияти йўлга қўйилган. Пандемия

даврида 1 та «ISUZU» ва 11 та «Дамас» автомашиналарида кўча дорихоналар ташкил қилинган.

Республика махсус комиссияси йиғилишида коронавирусга чалинган беморларни бепул дори-дармонлар билан таъминлаш юзасидан қарор қабул қилиниб, уларга етказиб бериладиган 49 турдаги дори воситалари рўйхати тасдиқланди. Бундан ташқари, вилоят ҳокими топшириғига асосан ҳар бир дорихонада «Covid-19» га қарши курашиш, профилактикаси учун махсус бурчаклар ташкил қилинмоқда. Тез орада мазкур бурчаклар етарли миқдордаги дори воситалари билан таъминланади.

Ё.ГАДОВЕВ тайёрлади.

Депутат анкетаси

1. Сайлов округингизда 2020 йилда қандай лойиҳалар режалаштирилган? Улар ижросига киришилганми?
2. Депутат сифатида бевосита ўзингиз сайланган сайлов округида маҳалла ёки меҳнат жамоасида қандай тадбир ўтказдингиз?
3. Сиз томонингиздан юборилган охириги депутатлик сўровининг мазмуни ва натижасини шарҳланг.

Сайловчиларнинг дарди кўп

1. Мен вилоят Кенгаши депутатлигига сайланган округ ҳудудидаги 16 маҳаллада 35 минг 594 нафар фуқаро истиқомат қилади.

Дастур асосида округ ҳудудидаги Пайшанба-Жарбоши қишлоқларини туташтирувчи 6 километр 570 метр йўлга 4 миллиард 403 миллион сўм маблағ сарфланиб, асфальт қопламаси ётқизилди.

Жорий йилда ҳудудда инвестиция дастури доирасида 7 та ижтимоий соҳа (4 та мактаб ва 3 та МТТ) объектида қиймати 14,07 миллиард сўмлик қурилиш-монтаж ишлари олиб борилмоқда. Шунингдек, коронавирус пандемияси оқибатларини юмшатиш ва иш ўринлари яратиш учун қўшимча 2 та умумий ўрта таълим мактаби ва 1 та мактабгача таълим ташкилотидан реконструкция ва мукамал таъмирлаш ишлари бошланган.

Аҳолини арзон уй-жойлар билан таъминлаш учун 2 та 4 қаватли (48 та хонадон) уй-жой, "Хотин-қизларнинг муаммоларини ўрганиш ва ҳал этиш, уларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга қаратилган манзилли чора-тадбирлар" дастури асосида ажратилган 643,9 миллион сўм маблағ ҳамда ҳомийларни жалб қилган ҳолда 10 та 2 сотихли 3 хонали уй-жой қуриляпти.

Телефон ва интернет алоқаси сифатини яхшилаш мақсадида Навоий вилоятининг Хатирчи тумани чегарасидаги қишлоқлар - Жизмонсой, Бургансой, Ёнбошой маҳаллаларида 65 километр оптик толали тармоқлар тортиш режалаштирилган. Бунинг учун туман маҳаллий бюджетидан 200 миллион сўм маблағ ажратилди. Ҳозирги кунда 28 километр оптик толали алоқа тармоқлари тортилиб, уяли алоқа учун антеналар ўрнатилди.

2. Депутатлик фаолиятини тўғри ва самарали ташкил этиш мақсадида тузилган иш режада қонунлар, Президент фармон ва қарорлари ҳамда бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар мазмун-моҳиятини аҳолига етказиш, улар ижросини назорат қилишга қаратилган вазифалар белгиланган.

Сайлов округидаги аҳоли билан ўтказилган учрашувларда 20 дан ортиқ муаммолар кўтарилди. Мурожаатларнинг 8 таси бўйича ҳуқуқий маслаҳатлар берилди, 10 га яқин масала жойида ҳал этилди. Жумладан, Мавлон қишлоғида яшовчи Ойсанам Жонқобиловага тикувчилик фаолиятини йўлга қўйиши учун Халқ банки Пайшанба филиалидан 20 миллион сўм имтиёзли кредит олишида амалий ёрдам берилди.

3. Жизмонсой маҳалласи раиси Фахриддин Исаевнинг 59 та хонадонга маиший газ баллонларини олиб бериш бўйича амалий ёрдам сўраган мурожаати юзасидан "Худудгаз Самарқанд" МЧЖ томонидан депутатлик сўрови асосида 60 та хонадонга маиший газ баллонлари етказиб берилди.

Жорий йилнинг 29 май санасида Каттақўрғон туман Себўстон маҳалласи аҳолиси билан ўтказилган учрашувда улар Шўр қишлоғидаги 11 километр йўлда ёгингарчилик мавсумида юриб бўлмастидан арз қилди. Муаммони ҳал этиш бўйича вилоят автомобил йўлларида фойдаланиш ҳудудий бош бошқармасига сўров чикардим. Берилган жавобга кўра, йўл таъмирини туман ободонлаштириш бошқармаси келгуси йил манзилли дастурига киритилди.

Шерали ЮЛДОШЕВ,
29-Қорадарё сайлов округидан вилоят Кенгаши депутати.

Халқ вакиллари органи бўлган Кенгаш

жамият ҳаётида қачон ўз ўрнига эга бўлади?

Иштихон тумани ҳокими – халқ депутатлари туман Кенгаши раиси Шўхрат Негматов билан суҳбатимиз шу ҳақда бўлди. Туманининг биринчи раҳбари, шунингдек, энг яхши ўзгаришлар ва узоқ вақтдан бери ўзгармай келаётган соҳа ҳақида ҳам гапириб берди.

- Парламент тавсияси асосида вилоятимизда биринчи бўлиб халқ депутатлари Иштихон туман Кенгашида раис ўринбосари (жамоатчилик асосида) лавозими жорий қилинган. Бироқ бу лавозим ўзини оқламаётгандек, назаримда.

- Лавозим ўзини оқламаётгандек, деган фикрингизга қўшилмайман.

Туман ҳокимлигида депутатлар хонаси ташкил қилинган. Аммо депутатлар ҳақидаги маълумотлар янгиланмаганди. Бу камчилик бартаараф этилди. Шунингдек, хона жиҳозлар билан таъминланиб, халқ ноиблари фаолияти учун зарур шароит яратилди.

Парламент тавсияси асосида халқ депутатлари Иштихон туман Кенгашида жамоатчилик асосида раис ўринбосари лавозими жорий қилинган ва халқ ноиблари учун махсус хона ташкил этилган депутатлар фаолияти жонланди, деб ўйлайман.

Бу нималарда кўринади? Аввало, депутатлар раис ўринбосари ташаббуси билан ва бевосита раҳбарлигида сайловчилар билан тизимли равишда учрашмоқда. Натижада депутатлар халқ ичига кириб, одамлар дардини ўрганиш билан бир қаторда ижро органи олиб бораётган ишларини баҳоляпти. Шу аснода мавжуд камчилик ва муаммоларни ҳал этиш чоралари кўриляпти.

- Тумандаги депутатлар фаолияти самарадорлигини ошириш борасида халқ депутатлари Иштихон туман Кенгаши раиси ташаббуси билан қандайдир ишлар амалга ошириляптими?

- Албатта, туман Кенгаши депутатларининг фаолиги бевосита Кенгаш раисига ҳам боғлиқ. Сессияларда танқид қилиш, кўтарилган масалаларга қўшимча равишда таклиф билдириш, муҳокама қилишга кенг имкон берилган. Шу сабабли жорий йилда бирорта сессия муҳокамасиз ўтгани йўқ. Ҳисобот берган раҳбарлар танқид қилинди, соҳада ўзгариш қилиш бўйича тегишли таклифлар билдирилди.

Шунингдек, тумандаги ташкилот раҳбарларининг депутатлик сўровларига муносабатларини ўзгартаришга ҳам алоҳида эътибор қаратилган. Бунда депутатлик сўровларига белгиланган муддат давомида жавоб қайтарилмаса, мурожаатчи фуқаро ва ташкилот раҳбарининг юзма-юз суҳбати ташкиллаштириляпти. Мисол учун, кредит масаласида мурожаатларнинг кўпчилиги сабаб «Агробанк» АТБ Иштихон филиали раҳбари билан аҳолининг учрашувини ташкил қилдик.

Бундан ташқари, камбағаллик рўйхати нечоғлиқ аниқлиги ўзим бошчилигимда, депутатлар томонидан жойида ўрганилди. Натижада рўйхатда бир қатор ўзгаришлар бўлди.

- Халқ депутатлари туман Кенгашига вилоятда энг кўп раҳбарлик қилган кишилардан бирисиз. Айтингчи, маҳаллий Кенгашларнинг жамият ҳаётидаги ўрни ва нуфузини ошириш учун яна нималар қилиш керак?

- Депутат фаол бўлса, уни халқ таниса, муаммолар кўтарилаверса, иккинчи тарафда ташкилот раҳбарларининг депутатлик сўровларига муносабатлари ижобий бўлса, депутатнинг нуфузи ҳам, халқ олдидаги ҳурмати ҳам ортади. Бу борада қилаётган ишларимизни юқорида айтиб ўтдим. Лекин ҳали қиладиган ишларимиз кўп.

Бизнинг суҳбат

Мисол учун, депутатларни муаммоларга ва ҳал этишнинг аниқ манзилларига йўналтириб боришимиз керак. Чунки вилоят ёки республика миқёсида ҳал этиладиган муаммолар бўйича туман ташкилотига сўровнома юбориш ва ундан масалани ҳал этишни талаб қилиш мантиқсизлик бўлади.

- Иштихон туманида сизнинг раҳбарлигингизда амалга оширилган ижобий ўзгаришлар ҳақида гап кетганда нималарни мисол қилиб келтира оласиз?

- Туманга раҳбар бўлиб келган вақтда инвестиция кириб келиши ноль даражада эди. Шу боис, фақат қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштирилган, саноат ишлаб чиқариши йўқ эди. Бугунги кунда биргина трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқариш йўналишида салмоқли ишлар қилинди. Мисол учун, айни пайтда "Зарафшон сифат текстил" ва "Мароқанд сифат текстил" ишлаб чиқариш корхоналарида бир ярим мингдан ортиқ одам меҳнат қилмоқда.

Шунингдек, қурилиш материаллари ишлаб чиқарувчи "Иштихон мега стар" МЧЖ, мрамар плиталар тайёрлайдиган "Ферузбек гранит", ун маҳсулотларига ихтисослашган "Сафарбой Тиркашев" корхоналари ишга туширилиши режалаштирилган.

Булар режалаштирилган лойиҳаларимиздан бир нечаси ҳолос. Айтиш мумкинки, бугун Иштихонда саноат ишлаб чиқаришда ривожланиб, нафақат ишсизлик камайтирилмоқда, балки туманининг экспорт имкониятлари ошмоқда.

- Туманда узоқ йиллардан буён деярли ҳеч нарса ўзгармаган қайси соҳани айта оласиз? Сизнингча, нима учун шундай бўляпти?

- Тўғриси, туманда туризм соҳаси деярли ўзгаришсиз қолмоқда. Бу бизнинг энг огриқли нуқтамиз. Соҳани ривожлантириш масаласида табиий имкониятлардан келиб чиқиб, амалий ишлар қилинмоқда. Жумладан, экотуризмни ривожлантириш учун Гулобод маҳалласида «Эрталар оролчаси» қурилди. Унга Самарқанд шаҳри ва туманлардан ҳам меҳмонлар келиб, хордиқ чиқармоқда.

Ички туризм ривожига ҳисса қўшаётган шундай лойиҳани Халқобод маҳалласида ҳам амалга ошириш режалаштирилган. Албатта, бу ишларимиз соҳада катта бурилиш ясаляпти, дея олмайман. Соҳани ривожлантириш учун ҳали кўп ишлар қилишимиз зарур.

Ёқубжон МАРҚАЕВ
суҳбатлашди.

Жорий йилнинг иккинчи ярим йиллигида вилоятимизда маҳаллийлаштириш дастури доирасида 1,6 миллион сўмлик 2 та лойиҳа ишга туширилади.

Маҳаллийлаштирилган маҳсулотлар ҳажми

10 фоизга ошади

Мавжуд ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтириш ҳамда саноат маҳсулотларининг янги турларини ишлаб чиқаришни ўзлаштириш ҳисобига маҳаллийлаштирилган маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми камида 10 фоизга оширилади.

Шунингдек, маҳаллийлаштириш дастурида иштирок этаётган корхоналар учун божхона тўловлари 120 кунга кечиктириб тўлаш келгусида соддалаштирилади. Ҳар ойда битта тармоқда кооперация алоқаларини ривожлантириш бўйича тизимли ишлар йўлга қўйилади. Электрон кооперация порталида экспорт, импорт ва маҳаллий маҳсулотлар ҳақида 10 талик код асосида маълумотлар базаси шакллантирилиб, онлайн тарзда янгилаб борилади. Электрон кооперация порталида рўйхатга олинган шартномалар ижроси доимий мониторинг қилинади.

Ў.ҚУЗИБОВ.

БУ – ФАКТ!

2020 йилнинг январь-июнь ойларида вилоят бўйича 4127 та янги корхона ва ташкилот ташкил этилди. Шундан масъулияти чекланган жамиятлар 2201 та, оилавий корхоналар 1235 та, хусусий корхоналар 459 та ҳамда 232 та бошқа турли ташкилий-ҳуқуқий шаклга эга бўлган корхоналардир.

Ахборот хизматлари хабар беришича...

Самарқанд тумани ҳокимининг ёшлар сиёсати, ижтимоий ривожлантириш ва маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосари лавозимига Зебинисо Шодиева тайинланди.

Пайариқ тумани йўллардан фойдаланиш унитар корхонаси томонидан Ғойиб ота маҳалласи ҳудудидан ўтувчи "Булунғур-Қўлбости-Челак" автомобиль йўлининг 44 километр оралиғида асфальт қопланиб, таъмирлаш ишлари олиб борилди.

Булунғур туманида тадбиркор Ҳусниддин Ёрбоев ўзи таҳсил олган 26-умумий ўрта таълим мактабига фортепиано, дутор, доира ва чанқовуз каби мусиқа асбоблари, шу мактабнинг бошқа битирувчилари эса 500 дона китоблар жамланмаси совға қилди.

Оқдарё тумани "Пичоқчи" муқобил МТП ҳудудида галладан бўшаган 18 гектар ер майдони шугор қилиниб, 28 нафар камбағал оилага такрорий экин экиш учун тақсимлаб берилди.

Каттақўрғон тумани ҳокимлигида Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 20 декабрга "Тадбиркорлик ва шаҳарсозлик фаолиятини амалга ошириш учун бўш турган ер участкаларини бериш тартиб-тамоилларини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори ижроси юзасидан ўқув-семинар ўтказилди.

Вилоят экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бошқармасининг назорат инспекторлари томонидан 2020 йилнинг ўтган даври мобайнида вилоят ҳудудида 100 ёшдан ошган 246 тул дархат аниқланиб, "Давлат табиат ёдгорлиги" мақоми бериш учун барча туман ва шаҳар ҳокимликларига таклифлар киритилди.

Зарарни иш берувчи тўлайди

- Поликлиникада ишлайман, икки нафар фарзандим бор. Турмуш ўртоғим корхонасида иш жараёнида вафот этди. Унинг дафн маросимига иш берувчисидан, кейинчалик корхона бошлангич касабаси уюшмаси томонидан ҳам моддий ёрдам берилди. Эшитишимча, меҳнат-экспертиза текширувидан сўнг оиламизга зарар тўлови ҳам берилиши керак экан. Мурожаат қилсам, «Давлат ишида ишлаганингиз учун сизга берилмайди», дейишди. Шу тўғрисида?

Лола ЭРГАШЕВА, Булунғур тумани.

- Меҳнат кодексининг 192-моддасида боқувчининг вафот этгани муносабати билан зарарни иш берувчи томонидан тўлаш мажбурияти белгиланган. Ходим меҳнат жароҳатида боғлиқ ҳолда вафот этган тақдирда, иш берувчи марҳумнинг қарамоғида бўлган

меҳнатга лаёқатсиз, шунингдек, ўн олти ёшга тўлмаган шахсларга ёки марҳум вафот этган кунгача ундан нафақа олиш ҳуқуқига эга бўлган шахсларга, болалари, укалари, сингиллари ёки набиралари парвариши билан банд бўлган бошқа аъзосига зарарни тўлаши шарт.

Бунда болаларнинг боқимандалиги назарда тутилади ва бунинг учун далиллар талаб қилинмайди.

Оила аъзосининг меҳнатга лаёқатсизлиги бошланган вақт (боқувчининг вафотига эга бўлган вақтдан кейин) унинг зарар тўловини олиш ҳуқуқига таъсир этмайди. 16 ва ундан катта ёшдаги ўқувчилар ўқув юртларининг кундузги бўлимларида ўқишни тугатгунларига қадар, аммо кўпи билан 18 ёшгача зарар тўловини олиш ҳуқуқига эгадирлар. Агар фарзандларингиз воёга етмаган бўлса, боқувчисини йўқотгани учун зарар тўлови иш берувчи томонидан

тўлаб берилади.

Боқувчиси вафот этганлиги муносабати билан зарарни ундириш ҳуқуқига эга бўлган шахсларга иш берувчи вафот этганининг камида олтига ўртача йиллик иш ҳақининг ушбу шахслар сонига бўлинган суммасида бир йўла бериладиган нафақа ва ойма-ой зарар тўловини тўлайди. Агар иш берувчи зарарни тўлашни рад этса, судга мурожаат қилишингиз мумкин.

Абдунаби ТУРСУНОВ,
вилоят касабаси уюшмалари бирлашмалари кенгаши етакчи юрист-консультанти.

ДОЛЗАРБ МАВЗУ

ЎН ТҮРТ КҮН

тўрт кунлик дунё ўткинчилиги ва ҳаёт қадрини
англаш учун етарли фурсат

Бу Самарқанд шаҳар тиббиёт бирлашмаси врач-терапевти Нигора Раҳматуллаева-нинг хулосаси.

Нигора опа эгнига оқ ҳалат кийиб, одамларга тиббий хизмат кўрсата бошлаганига 25 йил бўлди. Олий ўқув юртида тахсил олган даврини ҳам ҳисоблайдиган бўлсак, ўттиз йилдан ортиқ вақтдан буён шу соҳа ичида. Инсон руҳи ва жисми саломатлиги учун нима муҳимлиги, нималар саломатликка путур етказиши-ю соғлом ҳаёт кечириш қандай омилларга боғлиқлигини яхши билади. Шунинг учун беморларга ҳам, маслаҳат сўраб келган кишиларга ҳам айтадиган гапи, берадиган тавсиялари аниқ. Опа яқинда коронавирусга чалинган беморлар даволанаётган муассасада ишлаб келганидан сўнг, ҳаётга қарашлари ўзгарди. Одамларга айтар гапи, саломатликнинг қадрига етиш, соғлом турмуш тарзини тарғиб этиш бўйича тавсиялари ўзгарди.

– Иш фаолиятим давомида турли ҳолатдаги беморларни кўрганман, даволаганман, лекин ҳаётдан умидини узиб, энди умрим поёнига етди, деган хавотир билан кун санаётган кишиларни кам учратганман, – дейди Нигора Раҳматуллаева. – Бирок яқинда виллоят юқумли касалликлар шифохонасида коронавирусга чалинган беморларни даволаш жараёнида, афсуски, тушунлиққа тушиб, ана шундай ўй-хаёллар исқанжасида қолган кишиларни кўрдим. “Энди нима бўлади, нахотки шу инфекция билан ҳаётдан ўтиб кетсам, орзу-умидларим кўп эди, соғайиб чиқсам фақат одамларга яхшилиқ қиламан, бировга ёмонлик қилмайман”, деган гапларни эшитдим. Тўғри, коронавирус хавфи инфекция, ҳозирча бунга қарши вакцина топилмади. Аммо айтаётган тавсияларга амал қилинса,

санитария қоидаларига риоя этилса, касаллик юқишдан ҳимояланиш, хасталикни даволаш мумкин. Ўлим ҳолатлари учраяпти, лекин бунга беморларнинг бошқа касалликлари ҳам сабаб бўлмоқда. Айни шу жиҳатларни беморларга тушунтириб, уларнинг руҳини кўтариш, тушкун кайфиятдан чиқаришга ҳаракат қилдик. Ҳар кун бир неча беморларнинг тузалиб чиқаётгани ҳам бошқаларга умид уйғотарди.

– Коронавирусга чалинган кишиларни даволаш учун ўзингиз бордингизми ёки сизни биров бунга мажбур қилдими?

– Албатта, ўзим бордим, ҳеч ким мажбур қилмади. Гиппократ қасамига содиқ қолиб, бордим, десам баландпарвоз гап бўлади. Чунки беморларни даволаш бизнинг бурчимиз, вази-фамиз бўлса-да, кўриниб турган хавфга ҳеч ким ўзини ўрмайди. Бунинг устига бу касалларни даволаш бево-сита сизга топширилмаган бўлса. Давлатимиз томонидан касалликка чалинган беморларга хизмат кўрсатган тиббиёт ходимларига қўшимча ҳақ тўланиши, маошига устама белгиланиши шифокорларга далда бўлди. Мен ҳам ўз ихтиёрим билан бориб 14 кун пулманолог-консультант сифатида ишладим. Меҳнатимга яраша ҳақ тўлашди. Ҳозир ўша суммани бермаймиз, касалларни даволашда қатнашинг, дейишса ҳам оғринмай бораман.

– Оила аъзоларингиз, ҳамкасбларингиз,

гизнинг муносабати қандай бўлди?

– Турмуш ўртоғим, фарзандларим бошида қаршилик қилишди, “Сизни ҳеч ким мажбурламапти-ку, бориб нима қиласиз”, дейишди. Кейин тўғри қабул қилишди. Ўзим ҳам 14 кун шифохонада, кейин 14 кун карантинда (ўша пайтда шунақа эди) болаларим, набираларимни соғиндим. Лекин начора, ишимиз шунақа, бунинг устига бир неча кишиларнинг соғлом ҳаётга қайтишига сабабчи бўлиб, уларнинг қувончига шерик бўлишнинг гаши ҳам бошқача. Ҳамкасбларим, қўни-қўшнилар бу ердан борганидан кейин мендан ўзларини олиб қочса керак, деб ўйлагандим. Йўқ, аксинча, улар мени қўллаб-қувватлади. Маслаҳат сўраб, касаллар даволанаётган муассасага бориб ишлаган ҳамкасбларим ҳам кўп бўлди.

– Ҳозирги вазиятда шифокор сифатида хулосангиз қандай?

– Коронавируси энгши, пандемиядан камроқ талафот билан чиқиш мумкин ва бу ҳар кимнинг ўзига боғлиқ. Барчамиз белгиланган санитария-гигиена қоидаларига амал қилсак, айтаётган тавсияларни бажарсак, хавфдан холи бўламиз. Айниқса, ёши улур кишилар, бошқа хасталиклар билан оғриган беморларни асрашимиз, уларнинг саломатлигига ҳар қачонгидан ҳам эътиборли бўлишимиз лозим.

Ғолиб ҲАСАНОВ
сўхбатлашди.

(Давоми. Бошланиши 1-саҳифада).

Самарқанд шаҳар тиббиёт бирлашмаси жойлашган ҳудудда ҳам ўнга яқин дорихона фаолият кўрсатади. “Sibileks-farm” МЧЖ, “Зухра-Севара-фарм” МЧЖга қарашли дорихоналарда ҳам шу аҳвол. Уларда ташкил этилган коронавирус дори-дармонлари бурчакларида вазирлик томонидан тавсия қилинган дори воситалари тўлиқ эмас. «Арбидол», «Дипирида-мол», «Эргоферон» каби воситалар йўқ.

Дорихоналардаги танқислик сабаби нимада?

– Виллоят ҳокимлигида ўтказилган йиғилишда дорихоналарга коронавирус касаллигига қарши дори-дармонларни тўлиқ етказиб бериш, нарх-навони пасайтириш борасида сўз борди, – дейди “Зухра-Севара-фарм” МЧЖ мудир Абдукарим Жамонқулов. – Дорихонамизда ҳам тавсия этилаётган 49 турдаги дориларнинг 15 тури бор. Таъминотчилар ўз вақтида етказиб беролмагани туфайли хариддорларга бўлиб, уларнинг қувончига шерик бўлишнинг гаши ҳам бошқача. Ҳамкасбларим, қўни-қўшнилар бу ердан борганидан кейин мендан ўзларини олиб қочса керак, деб ўйлагандим. Йўқ, аксинча, улар мени қўллаб-қувватлади. Маслаҳат сўраб, касаллар даволанаётган муассасага бориб ишлаган ҳамкасбларим ҳам кўп бўлди.

«Ника фарм сервис» МЧЖга қарашли дорихонада эса Covid-19 бурчагида ҳам 14 турдаги дори воситалари бўлиб, уларнинг тенг ярми зарарсизлантириш воситаларидан иборат экан. Тиббий спирт, антиспрей, тиббий ниқоб ва бир марта ишлатиладиган қўлқоплар мавжуд. Коронавирус инфекциясига қарши ишлатиладиган махсус жамланма 35800 сўмдан сотилмоқда. Тавсия этилган дори-дармонларнинг ярми йўқ.

– Республика махсус комиссиясининг йиғилишида коронавир-рус билан касалланган ва уйда даволанаётган беморларни бепул дори-дармон билан таъминлаш юза-сидан қарор қабул қилиниб, уларга етказиб бериладиган дори-дармон-

лар рўйхати тасдиқланди, – дейди виллоят соғлиқни сақлаш бошқарма-си дори воситалари ва тиббий бў-юмлар муомаласини назорат қилиш бўйича бош мутахассис Норпошша Шохўжаева. – Ҳозирда бу дори воситаларининг 50 мингга тўплами тайёрланиб, уйда даволанаётган беморларга етказиб бериш тизими йўлга қўйилди. Энди бу каби беморларга дори-дармонлар ҳамда бир марталик тиббий ниқоблар бел-гиланган миқдорда, бепул етказиб берилади. Уйдаги бемор ўзи яша-ётган ҳудудда жойлашган тибби-

ёт муассасасининг шифокорлари томонидан ўн кунлик карантинга олинад ва дори-дармонлар улар-нинг назорати остида берилади.

Бугунги кунда виллоятимизда 65 турдаги дори воситаларининг захираси яратилган. 52 та улгуржи савдо, 12 та йирик фармацевтик компания вакиллари билан музока-ралар олиб борилди.

Шунингдек, Россия, Ҳиндистон, Беларусь, Арманистон ва Слове-ния давлатларидаги йирик фарма-цевтика компаниялари билан 8,8 миллиард сўмлик дори-дармонлар етказиб бериш бўйича шартномалар имзоланди.

– Бугунги кунда виллоятимиздаги 200 дан зиёд дорихоналарда корона-вирусни даволашда ишлатиладиган дори-дармон воситалари сотилмоқда, – дейди «Самарқанд дори-дармон» акциядорлик жамияти бошқаруви раиси Фурқат Шерматов. – Касаллик-ни энгшида тез самара берувчи дори воситалари билан таъминлаш мақса-дида хорижий ҳамкорларимиз билан ҳам яқин муносабат ўрнатганимиз. Соғлиқни сақлаш вазирлиги томони-дан тавсия қилинган «Азитромицин», «Парацетамол», «Витамин С» каби 5 турдаги дори воситаларини барча дорихоналаримизга тарқатдик.

Дилмурод ТҲУТАЕВ,
«Зарафшон» муҳбири.

Бахтиёр МУСТАНОВ
олган суратлар.

Тўлқин АҲМЕДЖОНОВ

Самарқанд шаҳридаги Сўзангарон маҳалла фуқаролар йиғинида самарали ишлаб, одамлар меҳрини қозонган фидойи инсон Тўлқин Аҳмеджонов 82 ёшида вафот этди.

Т. Аҳмеджонов 1938 йилда Самарқанд шаҳрида зиёлилар оиласида туғилди. 1960 йилда Самарқанд кооператив (ҳозирги Самарқанд иқтисодиёт ва сервис) институтини би-тиргач, меҳнат фаолияти-ни мутахассислиги бўйича Тожикистон Республикаси савдо вазирлигидан бошла-ди. Сўнгра Самарқандга қайтиб, 1963-1998 йиллар давомида ўзи тахсил олган олийгоҳда ассистент, катта ўқитувчи, маъмурий-хўжа-лик ишлари бўйича прорек-тор вазифаларида фаолият кўрсатди. Кейинчалик қа-рийб йигирма йил Сўзан-гарон маҳалла фуқаролар йиғинига раислик қилди.

Оқсоқоллик даврида Тўлқин Аҳмеджонов маҳал-лада соғлом муҳитни яра-тиш, фуқароларни ижти-моий фаолликка қорлашга интилди. Муаммоларни ҳал

этишда жамоа фикрига та-яниб иш кўрди. Ажримлар, жиноятчилик нисбатан ка-майди. Натижада тез орада Сўзангарон шаҳардаги на-мунали маҳаллалар қатори-дан жой олди.

Ташкилотчи ва моҳир раҳбарнинг хизматлари муносиб баҳоланганди. У «Шухрат» медали ва «Дўст-лик» ордени билан тақдир-ланганди.

Меҳнат фахрийси, фаол жамоатчи Тўлқин Аҳмеджоновнинг хотираси қалби-мизда абадий яшайди.

САМАРҚАНД ШАҲАР
МАҲАЛЛА ВА ОИЛАНИ
Қўллаб-қувватлаш
бўлими.

XABARLAR, E'LOMLAR, BILDIRISHLAR

ДАЪВОЛАР БЎЛСА

Самарқанд шаҳрида хусусий амалиёт билан шугулланувчи нотариус Нурқосимов Рамзиддин Сайфиддинович нотариал идорасида марҳум Юнусова Мунира Асламовнага (2020 йил 2 январда вафот этган) тегишли мол-мулк учун мерос иши очилмоқда. Шу муносабат билан меросхўрларнинг Нурқосимов Рамзиддин Сайфиддинович нотариал идорасига муурожаат этишларини сўраймиз.

Манзил: Самарқанд шаҳри Жомий кўчаси, 80-уй.

Жомбой туманида хусусий амалиёт билан шугулланувчи нотариус Азизов Жаҳонгир Илҳомович нотариал идорасида марҳум Раҳимова Шаҳзода Рустамовнага (2020 йил 10 июлда вафот этган) тегишли мол-мулк учун мерос иши очилмоқда. Шу муносабат билан меросхўрларнинг Азизов Жаҳонгир Илҳомович нотариал идорасига муурожаат этишларини сўраймиз.

Манзил: Жомбой тумани А. Қурбонов маҳалласи Сарой кўчаси.

Ургут туманида хусусий амалиёт билан шугулланувчи нотариус Ҳошимов Ғолиб Бахтиёрович нотариал идорасида марҳум Ашуров Мусурмонга (2020 йил 21 апрелда вафот этган) тегишли мол-мулк учун мерос иши очилган. Шу муносабат билан меросхўрларнинг Ҳошимов Ғолиб Бахтиёрович нотариал идорасига муурожаат этишларини сўраймиз.

Манзил: Ургут шаҳри Навоий шохкўчаси.

Ургут туманида хусусий амалиёт билан шугулланувчи нотариус Қорқўзов Абдуазиз Нуриддинович нотариал идорасида марҳум Ҳамраева Матлуба Мирзаевнага (2014 йил 30 октябрда вафот этган) тегишли мол-мулк учун мерос иши очилган. Шу муносабат билан меросхўрларнинг Қорқўзов Абдуазиз Нуриддинович нотариал идорасига муурожаат этишларини сўраймиз.

Манзил: Ургут тумани Почвон маҳалласи.

Самарқанд шаҳрида хусусий амалиёт билан шугулланувчи нотариус Алиева Лола нотариал идорасида марҳум Шукурова Мавжудага (2019 йил 21 мартда вафот этган) тегишли мол-мулк учун мерос иши очилмоқда. Шу муносабат билан меросхўрларнинг Алиева Лола нотариал идорасига муурожаат этишларини сўраймиз.

Манзил: Самарқанд шаҳри Мирзо Улуғбек кўчаси, 80-уй.

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Самарқанд виллояти ер тузиш ва кўчмас мулк кадастри давлат корхонасининг Самарқанд шаҳар филиалидан Назарова Хайринисо Рауфовнага тегишли Самарқанд шаҳри Бухоро кўчаси, 133-уй учун берилган кадастр ҳужжатлари тўплами ва шу уйнинг уй дафтери йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Нарпай туманидаги 1-ўрта мактабдан (ҳозирги Нарпай туманидаги 55-умумий ўрта таълим мактабидан) 1995 йилда Ҳасанова (ҳозирда Маматова) Барно Мухтаровна номига берилган АО № 115678 рақамли ўрта маълумот тўғрисидаги шаходатнома йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Самарқанд шаҳридаги “AKMAL FAYZ 777” масъулияти чекланган жамиятига тегишли, Самарқанд шаҳар давлат солиқ инспекциясидан 2019 йил 1 июнда 1801107934 реестр рақами билан рўйхатга олинган завод рақами 0000010722 бўлган «SEMURG 001» русумли назорат касса машинасининг рўйхатдан ўтказиш карточкаси йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Ургут педагогика ва спорт коллежидан 2009 йилда Асадова Наргиза Гайрат қизи номига берилган рўйхат рақами 287, к № 1285052 рақамли диплом ва унинг иловаси йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Ўзбекистон Пенсиялар уюшмаси ва уюшманинг Самарқанд виллоят бўлимига кенгаши виллоят кенгаши-нинг биринчи ўринбосари Ҳошимжон Вафоевга турмуш ўртоғи, олий тоифали врач, соғлиқни сақлаш аълочиси **Дилбар ВАФОЕВ**нинг вафоти муносабати билан таъзия изҳор этади.

Самарқанд виллоят қасаба уюшмалари ташкилотлари бирлашмаси ҳамда барча тармок қасаба уюшма кенгашла-ри жамоалари Самарқанд шаҳар Сўзангарон маҳалласи-нинг собиқ раиси

Тўлқин АҲМЕДЖОНОВнинг вафоти муносабати билан ҳамдардик билдиради.

“Зарафшон” ва “Самарқандский вестник” газеталари бирлашган тахририй жамоаси газета муҳбири Юлдуз Ҳайдаровага онаси

Нодира ЯКУБОВАнинг вафоти муносабати билан таъзия изҳор этади.

Қўрлисойда боғ яратган педагог

Оқтов этакларига туташиб кетган Қўрлисой азалдан тупроғининг унумдорлиги, сувининг зилоллиги, ҳавосининг мусаффолиги, шарбатга тўлган узум ва мевалари, сархил майизлари билан кўпчилик эътиборини тортиб келади. Эҳтимол, муҳитнинг таъсиридир, бу ерда истиқомат қилаётган инсонлар меҳнатсеварлиги, тантилиги, жўмардлиги, меҳмондўстлиги, бағрикенглиги билан кўпчиликда илиқ таассурот уйғотган.

Баҳриддин Муранов ана шу табар-рук замин фарзанди. Болалигининг сирли дунёси шу кенгликларда ўтган. Ундаги тиришқоқлик илмга интилиш, камтарлик, бағрикенглик каби фазилатлар аслида унинг томирларида бўлган. Баҳриддинлар оиласидаги соғлом муҳит ота-она ибрати фарзандларини келгусида рисоладагидек инсонлар бўлиб етишишига шароит яратди, десак муболага бўлмайди. Сабаби, умрининг 90-баҳорини қаршилаган Исо ота ҳамда фарзандларининг яхши кунларини кўриш армонига айланган Насибали она дунёқарашининг кенглиги оиладаги фарзандларнинг етук инсонлар бўлиб шаклланишида муҳим омил бўлди.

Баҳриддин 1958 йилда туғилди. Иштихондаги 57-ўрта мактабни му-ваффақиятли тамомлаб, 1976 йилда собиқ Самарқанд давлат педагогика институтида тахсил олди. Меҳнат фао-лиятини Қўшработ туманидаги 4-ўрта мактабда меҳнат таълими ўқитувчили-гидан бошлади. Кейинчалик тумандаги

2-мактаблараро ўқув ишлаб чиқариш комбинатида ўқув-тарбиявий ишлар бўйича директор ўринбосари вазифа-сида фаолият кўрсатди.

1983 йилдан собиқ педагогика ин-ститутининг физика ва меҳнат таъли-ми кафедрасида услубчи, кейинчалик институт малака ошириш факультетида декан ўринбосари ловозимида меҳнат қилди.

Ана шу йилларда институтнинг ил-мий ишлари бўйича проректори бўлиб ишлаган, педагогика фанлари доктори профессор Нарзикул Шодиев шундай хикоя қилади:

– Баҳриддин интилувчанлиги, истеъ-доди, иродалилиги билан бошқалар-дан ажралиб турарди. Муҳими, унинг табиятида илмга бўлган қизиқиши бор эди. Баҳриддин Муранов, Мухаммаджон Қурунов каби илм қилишга лаёқати бор ёшлар Москвадаги собиқ Педаго-гика фанлари академиясига мақсадли аспирантурага ўқишга юборилди. Улар ишончли оқлашди. Афсуски, бевақт

ўлим уни орамиздан эрта олиб кетди.

Баҳриддин Муранов 1991 йилда номзодлик диссертациясини ҳимоя қилди. 1992-1995 йилларда Самарқанд давлат университетининг физика ва меҳнат таълимини ўқитиш методика-си кафедрасида доцент вазифасида фаолият кўрсатди. Кейинчалик у Қори Ниёзий номидаги Ўзбекистон педаго-гика фанлари илмий-тадқиқот инсти-тутида ўз йўналишини бўйича кундузги докторантурада тахсил олди. 1998-2000 йилларда ўрта махсус касб-хунар таълими марказида катта илмий ходим, бўлим мудир, 2000 йилда Қўшработ бизнес коллежида ўқув ишлари бўйича директор ўринбосари бўлиб ишлади. Кейинчалик виллоят халқ таълими хо-димларини қайта тайёрлаш ва улар-нинг малакасини ошириш институтида

дастлаб амалий фанлар, сўнгра жисмо-ний тарбия, санъат ва меҳнат таълими кафедрасида мудир вазифасида ишла-ди. 2012 йилдан умрининг охирига-ча Самарқанд давлат унверситетида касбий таълимини ўқитиш методикаси кафедрасига мудирлик қилди.

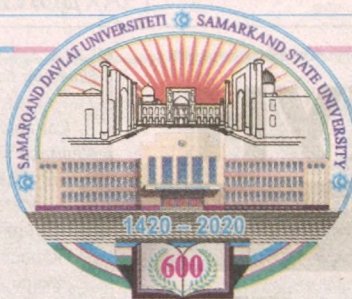
Умрининг асосий қисmini илм-маъ-рифатга бағишлаган Баҳриддин Мура-новдан арзигулик ишлар қолди. Унинг 250 дан ортиқ илмий-услубий ишлари нашр этилган. Қўллаб ёшларга узост-лик қилди.

Турмуш ўртоғи Ҳамида опа билан 6 нафар фарзандни воёга етказди. Уларни ўқитди, уйли-жойли қилди. От ўрнини той босади, деганларидек, ўғли Самандар университетда педагогик фаолият олиб бормоқда.

Олтиш икки ёшида бу ёруғ оламни тарк этган Баҳриддин Муранов серқир-ра инсон эди. У фарзандлари билан биргаликда Қўрлисойда хавас қилса арзугилик мевали боғлар, узумзорлар барпо этди. У яратган боғлар, тарбия-лаган шогирдлари бугун куч-қувватга тўлган, шигил мевалар бермоқда. Бу мевалардан эл-улус, жамият баҳраманд бўлмоқда. Аслида инсондан қоладигани ҳам шу эмасми?

Абдураҳим АбДУМАННОТОВ,
Баҳодир ДОНИЕВ,
педагогика фанлари номзодлари.

МАЪРИФАТ

Рашидов, Амин Умарий, Асқар Мухтор, Назармат, Ўткир Рашид, Душан Файзий, Барот Бойқобилов, Омон Матжон, Нормурод Нарзуллаев, Самариддин Сирожидинов, Уллуби Отаева, Қамбар ота, Ўткир Раҳмат, Фармон Тошев, Аҳмад Аъзам, Нодир Жонузоқ ва бошқа юзлаб ижодкорларнинг ноёб қобилиятларини рўёбга чиқарган ҳам узоқ тарихга эга ушбу университет таърибаси ҳисобланади. Темурийлар ҳукмронлиги даврида Самарқанд бежиз илм-фан, маърифат ва маданият марказига айланмаган. Мирзо Улуғбек таъсис

Мен ҳам шундай салоҳиятли университетнинг ўзбек ва тожик филологияси факультетида академиклар Воҳид Абдуллаев, Ботурхон Валихўжаев, профессорлар Улуғ Турсунов, Нуриддин Шукров, Сайдулла Мирзаев, Ҳамдам Бердиев, Раҳим Муқимов, Жўрабой Ҳамдамов, Раҳматулла Қўнғиров, Раҳмонқул Орзибеков, Жўра Ҳожиमतов ва бошқа забардаст адабиётшунос олимлардан таълим-тарбия олганлигимдан фахрланаман. Ҳаётда мен нимага эришган бўлсам, аввало, тарихи бой Самарқанд давлат университети ва устозларимнинг салоҳияти, ижодий муҳитнинг таъсири деб биламан.

Университетнинг илм-фан, адабиёт ва санъат бўйича эришган ютуқлари, етук кадрлар тайёрлашда тутган ўрни, олий таълим муассасалари ўртасидаги салоҳияти, узоқ ва бой тарихи ҳамда кенг жамоатчиликнинг бу борадаги фикрларига асосланиб, университетнинг 600 йиллик юбилейини кенг нишонлаш мақсадга мувофиқ, деб биламан.

Ойниса МУСУРМОНОВА,
педагогика фанлари
доктори,
профессор.

Ўқдан омон сақлаган дуо

Мухторжон саводсизликни тугатиш мактабда қишлоқ аҳлига сабоқ беради. Мактабда дарсликлар етишмайди. Ёзда тоғ ошиб Зирабулоққа борди. Дўсти Бозорбойни топиб маориф бўлимига киришди. У ердан икки-учта дарслик топиб, сўнгра «Қизил Нарпай» газетаси таҳририятига ўтди, танишларидан бир нечта газетга олди. Икки дўст кўчага чиқиб, одамлар тўда-тўда бўлиб, райком идораси томон ёпирилиб боришга танишларидан кўрди.

- Тинчликми? - Бозорбой Мухторжонга безовталаниб қаради.

- Билмадим! - Мухторжон билан Бозорбой оқимга қўшилди. Оломон катта бино тепасидаги радиокарнай остига келиб тўхтади.

«Диккат, диккат!». Радиокарнайдан рус тилида ташвишли хабар эшиттирилди. Мухторжон рус тилини тушунмасда, немис қўшинлари СССРга бостириб кирганини англади. Барча саросимада у ёқдан, бу ёққа югурди. Кеч бўлиб қолгани учун у ўша кеча дўстиникида тунаб қолишга мажбур бўлди. Эрталаб турса, ҳар бир хонадон эшиги олдида сафар халтасини елкасига осган, уларнинг бўйнига осилиб зор-зор қақшаб йиғлаб, жигаргўшаларини урушга кузатаётган оназорларни кўрди. Мухторжон қишлоғига шошилди. У онасидан дуо олиб, ёвга қарши кураш ўғлига ёнади. Турди момо кўзининг оқ-у қораси - ёлғиз ўғлини бағридан бўшаттири келмай бўлларди.

- Онажон, дуо қилинг, мен ёвни ер тишлатиб, соғ-саломат бағрингизга қайтай...

Она ноилж Мухторжонни бағридан бўшатди, қўлини дуога очиб, ой бориб омон қайтишини тилади.

Турди момо ўғлини урушга жўнатгандан буён мижжа қокмайди. Эшикка термулиб хабар кўтади. Онда-сонда қишлоққа қора хат келганини эшитса дили хуфтон бўлади. «Ишқилиб Мухторжонимни ёвдан Худонинг ўзи асрасин», деб дуо қилади. Шундай кунлардан бирида почтачи Турди момони йўқлаб қолди. Юраги қинидан чиққудек бўлиб, оёқ-қўли бўшашиб кетди. «Ё Худо...»

- Моможон, хавотирланманг, ўлгингиз соғ-саломат, - деди почтачи. - Мана сизга «Қизил Нарпай» газетасини олиб келдим. Унда Мухторжон ҳақида «Жасур разведкачи» деган мақола чиқибди. Мақолада ўлгингизнинг жасорати ҳақида ёзилиб, шундай мард йигитни ўстирганингиз учун қисм командирлари раҳмат айтишибди. Почтачи мақолани момога ўқиб берди. Унда командир Мухторжонни қаққиб, душман яқинига бориб уларнинг қучларини аниқлаб келишни топширгани, Мухторжон разведкачи дўстлари билан топшириқни аъло даражада бажарганини ёзилганди.

...Жанглардан бирида шиддатли олишув кетаётган пайтда Мухторжон оғир яраланади. У ҳарбий госпиталда хушига келади. «Омадинг бор экан, - деди унинг ҳаётини сақлаб қолган жарроҳ. - Ўқ елканга тегиб, омон қолибсан, у кўксингга қадалшиб ҳам мумкин эди».

Мухторжон кўз олдида урушдан эсон-омон қайтишини тилаб дуо қилган онаси сиймоси гавдаланди. «Ха, мени онажоним дуоси ўлимдан сақлаб қолди». У олти ой госпиталда даволанди. 1944 йил кузда қишлоғига кириб келди. Уйига яқинлашганда останада сочлари оқарган онаси йўлига кўз тикиб ўтирганини кўрди. Турди момо ўрнидан туриб сочлари ёйилиб унга пешвоз чиқди.

- Болам!

Солижон ХУДОЁРОВ,
Нуробод тумани.

Илм-фанда беқиёс ДОРИЛФУНУН

Самарқанд дунёдаги узоқ ва бой тарихга ҳамда юқори имижга эга маданият ўчоқларидан бири ҳисобланади. Қадимдан дунё илм-фани, маърифати, маданияти хазинасига улкан ҳисса қўшган алломаларнинг аксарияти Самарқанд муҳитида илм олган, мутафаккир олимлар сифатида шакллangan ва ноёб иқтидорларини астрономия, геодезия, физика, математика, тиббиёт, фалсафа, шахарсозлик, педагогика ва бошқа соҳалардаги илғор ғоялари, буюк кашфиётлари орқали дунёга намойиш этган. Албатта, бу юрда агар қадимдан мадрасалар, мадрасаи олия бўлмаганида, бу қадар мутафаккир олимлар, жаҳоншумул фотиҳлар, ҳукмдорлар етишиб чиқмасди. Мазкур хулоса устозимизнинг университет ташкил этилиш тарихи билан боғлиқ фикрларининг исботидир.

Самарқанд давлат университети тайёрлаган математика, физика, химия, биология, тарих, ҳуқуқшунослик,

иқтисод, фалсафа, педагогика, ўзбек, рус, хорижий тил ва адабиёт бўйича тайёрлаган таниқли олимлар, етук мутахассис кадрлар нафақат мамлакатимизда, балки дунё миқёсида ўзларининг салоҳиятларини намойиш этиб келмоқда.

Жумладан, биргина XX асрда ЎзДУ, кейинчалик СамДУ деб аталган университетда таълим олиб, ижод майдонида тан олинган ўзбекистонлик таниқли шоир ва ёзувчиларнинг аксарияти ушбу даргоҳнинг собиқ талабаларидир. Ҳамид Олимжон, Уйғун, Ойдин, Миртемир, Усмон Носир, Ҳасан Пўлат, Шароф

этган мадрасаи олияда ижодкорларга ижод сирларини мукамал ўргатиш бўйича босқичма-босқич таълим мазмуни (дастурлар, дарсликлар, ўқув қўлланмалар) яратилмаганида, таълим-тарбиянинг самарали услуби ва воситалари ишлаб чиқилмаганида, улар давр талаблари асосида такомиллаштириб борилмаганида бугунги кунга келиб нафақат ўзбек шеърияти, ўзбек прозаси, балки астрономия, математика, физика, фалсафа ва бошқа соҳалардаги олимлар дунё маданиятида бунчалик юксак эътирофга эга бўлмаслиги мумкин эди.

Масофавий таълим:

Қулайлик ва имкониятлар

Замонавий ахборот ва коммуникация технологиялари воситаларининг таълим жараёнига кириб келиши анъанавий ўқитиш усулларига қўшимча равишда янги ўқитиш шакли - масофадан таълим бериш имкониятини яратди. Шу жиҳатдан масофавий таълим бугунги куннинг долзарб мавзусидир.

Масофавий ўқитиш барча таълим олиш истаги бўлганларга ўз малакасини ўзлаштириш имконини яратади. Унинг қулайлиги шундаки, ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда куннинг исталган пайтида ўқиб имконияти мавжуд бўлиб, таълим олувчи мустақил ўқув-услубий материалларни ўзлаштиради.

Таълим тизимидаги ушбу янги таълим шакли арзон ва қулайлиги сабабли жамият аъзоларининг барча қатлами учун таълим олиш имконияти яратилишига сабаб бўлди.

Жамиятдаги ҳар бир ангилек унинг аъзолари томонидан бир хилда қабул қилинмаслиги барчамизга маълум. Масофавий таълим ҳам дунё амалиётида ўн йилдан ортқик вақтдан буён қўлланилиб келаётган бўлса-да, унинг ривожланиш даражаси ҳамон пастлигича қолмоқда эди. Аммо "Covid-19" пандемияси масофавий таълимни инкор этиб келаётган дунёнинг кўплаб мамлакатлари қатори Ўзбекистонда ҳам ушбу таълимга бўлган муносабатнинг ижобий ўзгаришига сабаб бўлди. Жорий йил март ойидан буён таълимнинг барча босқичлари масофавий таълимни

ўз амалиётида синаб кўрди. Таълим олувчиларга масофавий таълим орқали зарур билимлар ўз вақтида етказиб берилди, мавжуд муаммолар ва камчиликлар тизими аниқланди. Масофавий таълимни ривожлантириш ва сифатини ошириш тўғрисида жамоатчиликда илмий ва амалий ғоялар пайдо бўлмоқда.

Лекин интернет таъминоти, тингловчилар ва талабаларни назорат қилиш имкониятларининг такомиллашмаганлиги таълим сифатида салбий таъсир этмоқда. Таълим дастурини ўзлаштириш, унинг сифати, интернет таъминоти ва кам таъминланган оилаларда интернет ҳамда ахборот технологиялари имкониятининг пастлиги масофавий таълимнинг ривожланишидаги муаммолардан ҳисобланади.

Шу сабабли ўқувчининг таълим дастурини ўзлаштиришдаги иштироки, ўзлаштириш даражасини аниқлаш, таълимнинг умумий сифатини назорат қилиш механизмларини такомиллаштириш мақсадга мувофиқдир.

Ҳалимжон ЭРГАШЕВ,
Адлия вазирлиги қошидаги
юрислар малакасини ошириш
маркази бош мутахассиси.

Турмуш чорраҳаларида

Аризмадан гапдан ўт чиқиб ёш эр-хотин аразлашиб қолди. Эрталаб ҳам аразлари тарқамади. Бир-бирининг кўзига тик қарашга журъат қилолмасди. Биринчи бўлиб сўз қотишга ғурурлари йўл қўймасди. Эр эшикни тарақлатиб ёпиб ишга кетди. Хотин боласини эмизиш баҳонасида бешикка осилиб олди. Кун бўйи қўли ишга бормай, кечга овқат пиширишга ҳам унамади. Уй қандайдир файзсиз бўлиб қолган, ҳувиллаган ҳовли одамни ютаман дерди. Туз ҳам тотмасдан бешик орқасига, ўзига алоҳида жой солди.

Эр ишдан кеч қайтди. Хотин

болага кўкрак тутиб бешикка осилганча ўхлаб қолганди. Ошхонага ўтди. Қозон қопқоғини очиб кўрди - бўм-бўш. Ечинмасдан зарда билан ўзини диванга ташлади: «Бўлди бас, эртага жавобини бераман». Кўзи илинган экан, бешикдаги бола биғиллаб йиғлай бошлади. Бошини ёстиқ билан беркитиб олди. Хотин болани овутишга киришди. Лекин у ҳеч овуна қолмас, йиғиси баттар авжига чиқарди. «Шу ҳам ҳаёт бўлди, эртага отамникига кетаман» хуноби ошди хотиннинг.

Қўлини боланинг пешонасига қўйди:
- Вой ўлмасам, иссиғи баланд-ку!
- Нима? - Эр ўрнидан сапчиб турди. Хотини бешикдан ечиб олган болани қўлига олди. - Бор, иситма туширадиган дорини олиб кел.
- Ҳозир!
Хотин дорига югурди. Эр-хотин бир зумда кечаги

гина-қудуратни унутиб бола билан бўлиб қолишди.

- Ўзимнинг тойчоғим, - эр болани бағрига босиб, дўмбоқ қўллари, юзларидан ўпар, тўйиб-тўйиб қидларди.

- Менга беринг, - хотин эрдан болани олиб қошиқча билан дори ичирди. Бироздан сўнг иссиғи тушиб, пишиллаб ўхлаб қолди. - Олинг, ушлаб туринг. Мен жойингизни солиб берай. Ечинмасдан диванда ётишингиз нимаси?

Эр болани хотинининг қўлидан олар экан, унинг кўзларига қаради. Хотиннинг кўзларида чексиз меҳр ёлқиланарди.

- Егулик бирор нарсга берсанг бўларди, - деди эр қорини уқалаб.

Эр-хотин хандон отиб кулиб юборишди.

- Ўзимнинг эркатойим, - эр болани кўксига босди.

- Секин, уйғотиб юборасиз, - деди хотин эрига меҳр билан.

Тоғаймурод ШОМУРОДОВ.

Хатлардан сатрлар

Ҳуқуқий саводхонлик икки хил: "ҳуқуқ" ва "саводхон" маъноларини берувчи тушунчалардан иборат. Илм-фанда И.Кантнинг "Ҳуқуқ бир шахс ўзбошимчилигининг бошқа бир шахс ўзбошимчилиги билан умумий эркинлик қонуни нуктаи назаридан таққослаш мумкин бўлган шарт-шароитлар йиғиндиси (мажмуаси)дир", деган фикри кенг тарқалган. Саводхон ("саводхонлик") ушбу билим даражасининг шахс онгида, қарашларида, хатти-ҳаракатларида қай даражада намойиш бўлишини аниқлаётган тушунча. Ҳуқуқ ҳақидаги ҳар қандай билим, қараш, тасаввур шахснинг ҳуқуқий саводхонлиги даражасидан дарак беради.

Дилдора ХАЙРУЛЛАЕВА,
Паст Дарғом тумани.

Ҳар тонг дуога қўл очар эканман, бугун бутун дунёни ларзага солаётган, давлатлар иқтисодиётига салбий таъсир этаётган коронавирус инфекциясининг давоси топилишини сўраб илтижо қиламан.

Холбой ҲАҚҚУЛОВ,
Пахтачи тумани.

Нон қадрини ҳеч бир нарсасига қийслаб бўлмайди. Бу неъматнинг қиймати йўқ. Нон дастурхонимизга етиб келгунча ўнлаб жараёнлардан ўтади. Унга қанчадан қанча кишиларнинг меҳнати сингади. Ҳисоб-китобларга кўра, сара бугдой донидан 20 миллиграммга яқин биринчи сорт ун олиш мумкин. Битта батон нон тайёрлаш учун эса 10 мингдан ортқик тон керак бўлади. Бир бошоқ бугдой етиштириш учун бободехқонларимизнинг кеча-қундуз оромсиз меҳнати, нов-уларининг бир кунлик заҳмати ётади. Нонни ҳар ким истаганча харид қилиши мумкин, аммо уни исроф қилишга ҳаққи йўқ.

Иноят АКРАМОВ,
доцент.

Айрим қишлоқларда ёшлар орасида урфга айланган хуноқ одатлар киши дилини хуфтон қилади. Шулардан бири сумалак пишириш маросими.

Тўғри, сумалак пиширишнинг ёмон томони йўқ. Аммо мактабнинг юқори синф ўқувчилари орасида сумалак тайёрлаш асосида ёшларнинг тонг оттуғига қадар ўйин-кулги қилиб, қўшниларнинг тинчини бузиши кишининг гашига тегади. Бундай пайтда ёшлар ўртасида турли жанжаллар чиқиши ҳам дилини хира қилади. «Бунча неча энди ёзасиз?», дейдиларлар ҳам топилади. Аммо мана шу каби йиғинларда ёшлар ҳуқуқбузарлик ва жиноятга қўл урмаслиқка ким қафлат беради?

Ойбек ОЧИЛОВ,
Пайариқ туман халқ таълими бўлими
шўъба раҳбари.